

Arponijlandor

Gróf Apponyi Sándor ravatalánál.

Elmondotta 1925. évi április hó 20-án

Hóman Bálint

a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója.

A magyar kultúra legfőbb öréneke és a magyar tudomány munkásainak utolsó üdvözlését hozom gróf APPONYI Sándornak.

A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter nevében búcsúzom nemzeti tudományunk lelkes művelőjétől, kultúrintézményeink bőkezű pártfogójától; a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Történelmi Társulat és az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsa nevében búcsúzom nagyérdemű, tudós tagtársunktól, a Magyar Bibliophil Társaság nevében a legnagyobb magyar bibliophiltől, a könyvtárosok fejedelmétől, a Magyar Nemzeti Múzeum nevében a nemesszívű jótévőtől, a Nemzeti Múzeum világhírű Apponyi Könyvtárának alapítójától

Gróf APPONYI Sándor halálával egy nagy kultúrshivatásnak szentelt, szép és nemes törekvések harmoniájában felolvadó, tudományos és morális eredményekben gazdag földi élet jutott végső állomásához. APPONYI Sándor megtestesülése volt a szó eredeti, igazi értelmében vett arisztokratának; *ἀριστος* volt, «legjobb», aki Istenadta tehetségét, őseitől örökölt vagyonát és előkelő társadalmi helyzetét nemzete kultúrájának előrevitelére, a magyar kultúrjavarok gyarapítására használta fel. A magyar PÉCZ-nemzetség hitével és energiájával, az olasz NOGAROLA-k művészlélekével, ősenek — APPONYI Antalnak — könyvrajongásával s a vérbeli tudós kitartásával, önzetlenségével és szigorú önkritikájával szentelte életét a kora ifjúságában maga elé tűzött nagy cél szolgálatára. A magyar könyv kultuszával, egész élete munkájával és ezt betetőző nagy áldozatával a SZÉCHÉNYIEK korának nagy hagyományait ültette át eszmékben és ideálokban szegény jelenünkbe. Hazafias példaadásával új erőt öntött a magyar tudomány sorsán csüggedő lelkekbe.

APPONYI Sándor távozása nagy, nagy veszteséget jelent a magyar tudománynak; koporsójánál állva mégsem érezzük az elmulás-okozta mélységes bánatot. Az élet, a magyar jövő, a magyar reménység levegőjét érezzük szétáradni e ravatalról. APPONYI Sándor nem halt meg. Lelke, a nagy SZÉCHÉNYIEKTŐL örökölt szelleme, továbbra is élni fog közöttünk és meg fogja terméketleni megcsontított, összetört hazánk kultúráját. Szelleme világító fáklyaként fogja vezetni nemzetünk vezető társadalmi osztályait a magyar kultúra felvirágzásához vivő úton, diadalra fogja vinni a magyar kultúra ügyét s a kultúra alappilléren újra felépülő történeti Nagy-Magyarország lobogóját. Ebben a reményben fájó szívvel, de megnyugvó lélekkel búcsúzunk nagy kort ért, nagy hivatást betöltött tudós halottunktól.

Emléke, mint a többi fejedelmi és főúri tudománypártoló nagy magyarok — HUNYADY Mátyás, SZÉCHÉNYI Ferencz és István, TELEKI József — emléke, túl fogja élni a jelen ephemer dicsőségének örvendező kortársak emlékét. Kisérje utolsó útján a magyar kultúra hivatalos gondozóinak, a magyar tudomány munkásainak és a magyar nemzetnek soha el nem muló hálája!